

Yüzeyel Endometriozis Nedir?

Yüzeyel endometriozis (SE), tüm endometriozis teşhislerinin yaklaşık %80'ini oluşturan en yaygın endometriozis türüdür. SE, periton (karın boşluğunu kaplayan zar) boyunca sığ bir lezyon olarak oluşur. Diğer endometriozis formları gibi SE de dismenoreye (ağrılı adet görme), dispareniye (cinsel ilişki sırasında ağrı), dizüriye (idrar yaparken ağrı) ve kısırlığa yol açabilir.

Endometriozis Neden Olur- Nasıl Başlar?

SE de dahil olmak üzere endometriozisin kökeni şu anda tartışmalı ve karmaşıktır. En yaygın olarak benimsenen teori, adet kanının pelvik boşluğa geri aktığı ve hücrelerin yerleşip lezyonlara dönüşmesine izin verdiği "geri akım teorisi" olmaya devam etmektedir. Ancak, doğumda kadın olarak atanan (AFAB) kişilerin çoğu, hatta hepsi geri akış yaşadığı için bu teori eleştirilmiştir. Son çalışmalar çok yönlü bir köken önermektedir ve geri akış sırasında hücrelerin maruz kaldığı inflamatuvar veya bağışıklık sistemini bozucu bir ortamın yerleşmeyi ve büyümeyi teşvik edebileceğini öne sürmektedir. Diğer teoriler arasında embriyonik kökenler (Müllerian) veya embriyonik gelişim sırasında endometriozisin gelişebileceği veya embriyonik bir duruma uyum sağlayabilen dinamik hücreler (söloomik metaplazi) yer almaktadır. Köken ne olursa olsun, endometriozisin çeşitli formlarının bireysel ve benzersiz başlangıçlara sahip olabileceği varsayılmıştır.

Nasıl Teşhis Edilir?

Endometriozis tanısı için mevcut altın standart, histolojik doğrulamanın ardından tanısallaparakoskopi olmaya devam etmektedir. İşlem, göbek deliğinin yakınında küçük bir kesinin yapılmasını, ardından karın şişirmek için gaz kullanılmasını ve karın bölgesinin görüntülenmesi için bir laparoskop (kamera) yerleştirilmesini içerir. Alternatif tanı teknikleri ve yöntemleri arasında manyetik rezonans görüntüleme (MRI) ve ultrason (US) bulunur; derin endometriozis ve over endometriomaları gibi bazı endometriozis alt tipleri için daha az invaziv ancak eşit derecede etkili bir tanı sağlar. Ancak, hastalık tipinin sığ yapısı nedeniyle SE için sınırlamalar devam etmektedir ve bu da US kullanılarak görüntülenmesini zorlaştırmaktadır. Neyse ki, SE dahil daha ince küçük lezyonları görmek için pelvise sıvı infüze edilebilen salin infüzyon sonoPODografi adı verilen bir prosedür de dahil olmak üzere bazı ilerlemeler kaydedilmektedir.

Yüzeyel Endometriozis

Hasta Bilgilendirme Serileri – Bilmeniz ve Sormanız Gerekenler.

Şu anda SE'yi kesin olarak teşhis etmek için, mevcut stratejiler öncelikle laparoskopiye dayanmaktadır.

SE Nasıl Görünür?

Sağda, Şekil A laparoskopi yoluyla SE'yi tasvir eder. Lezyonlar genellikle uterus/peritonun dış duvarı boyunca görülebilir ve kırmızı, siyah veya beyaz/şeffaf olabilir. Laparoskopi genellikle klinisyenin tüm pelvik ortamı bölüm bölüm incelediği doğrudan görüntüleme ile sınırlıdır.

Karşılaştırmalı olarak, Şekil B SE'nin transvajinal ultrason (TVS) görüntüsüdür. SE'yi ultrason aracılığıyla değerlendirirken, klinisyen genellikle sağda görüldüğü gibi küçük çıkıntılar şeklinde yansıyan hiperekoik (parlak) alanlar veya çıkıntılar arayacaktır. Bu bölgeleri belirlemek amacıyla, klinisyen anormallikleri ortaya çıkarmak için probu sallamayı içeren "titreşim testi"ni gerçekleştirebilir.

SE İçin Tedavi Seçenekleri Nelerdir?

Endometriozis için şu anda kesin bir tedavi yoktur; ancak çeşitli ilaç, terapi, cerrahi ve öz yönetim stratejileri semptomların iyileştirilmesine ve yaşam kalitesinde bir iyileşmeye olanak tanır. Laparoskopi sırasında ek küçük kesiler yoluyla cerrahi tedavi önerilebilmesine rağmen, aşağıdaki akış şemasında invaziv olmayan tedavi stratejileri tasvir edilebilir. İki önemli tedavi ilkesi şunlardır: 1) pelvik ağrının tüm mekanizmalarının anlaşılması ve 2) tedavi seçiminde hastanın özerkliği. Birçok insanda gerçek, aynı anda birden fazla tedavi kategorisinin kullanılması gerekliliğidir (örn. NSAID'ler, fizik tedavi, hormon tedavisi ve cerrahi tedavi).

Öz Yönetim Stratejileri

- Diyet Değişiklikleri
- Isı Terapisi
- Sosyal Aktiviteler
- Uyku
- Fiziksel Egzersiz
- Yoga
- Kenevir

Yüzeyel Endometriozis

Hasta Bilgilendirme Serileri – Bilmeniz ve Sormanız Gerekenler.

- Sosyal Destek
- İş ve Akademik İşleri Yönetme
- Kendini Eğitme ve Destek
- Rahatlama ve farkındalık
- Kabul ve Bağlılık Terapisi
- Olumlu Tutum Benimseme

SE Tanısı İçin Gelecek?

Şu anda, SE'yi hızlı ve daha az invaziv bir şekilde teşhis etmek için tanı yöntemlerini geliştirmek ve iyileştirmek için çalışmalar devam etmektedir. SonoPODografi gibi yeni teknikler, kontrastı iyileştirmek için pelvik boşluğu sıvı ile doldurmayı ve dolayısıyla US kullanılarak SE tanısına olanak sağlamayı içerecektir. Benzer şekilde, biyobelirteçler şu anda dünya çapında incelenmektedir; bu da SE ve endometriozis için bütünüyle yeni bir tanı yöntemi umudunu artırmaktadır.

Başka Hangi Soruları Sormalıyım?

- Hangi tedavi hastalığımın türüne ve semptomlarına en uygun?
- Tedavi rejimim yaşam kalitemi nasıl etkiliyor?
- Kullanılan/sağlanan tedavi veya tanı yönteminden memnun musunuz?
- Başka hangi seçenekler mevcut?
- Bana hangi destek (toplum, aile, arkadaşlar, vb.) sağlanabilir?
- İstenirse bana hangi fertilité koruyucu tedavi seçenekleri sağlanabilir?

Son Güncelleme Mayıs 2022